

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **P. J.**

skazanego z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 3 września 2024 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Anny Dziergawki i Pawła Kołodziejskiego
od udziału w sprawie III KK 439/23,

na podstawie art. 42 § 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił

**wyłączyć sędziów Sądu Najwyższego Annę Dziergawkę
i Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie o sygn. akt III KK
439/23.**

UZASADNIENIE

P. J. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 22 marca 2019 r., sygn. akt VI K 101/17, na karę dożywotniego pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. i in. Sąd Apelacyjny w Krakowie, wyrokiem z dnia 26 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKa 252/19, zmienił powyższy wyrok na korzyść oskarżonego.

Do Sądu Najwyższego wpłynęły cztery kasacje od wyroku Sądu odwoławczego. Te złożone przez obrońców: adw. I. B., adw. J. W. i adw. J. M., zostały zarejestrowane pod sygn. akt III KK 439/23. Zarządzeniem Prezesa Izby Karnej z dnia 20 września 2023 r., sprawa zainicjowana kasacjami obrońców skazanego, została przydzielona do referatu SSN Marka Motuka.

Obrońca skazanego adw. J. M. wniósł o wyłączenie sędziego SN Marka Motuka od rozpoznania niniejszej sprawy, z uwagi na fakt jego powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego w procedurze z udziałem wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa. Postanowieniem z dnia 2 lutego 2024 r., sygn. akt III KK 439/23, Sąd Najwyższy w składzie jednoosobowym - sędziego SN Anny Dziergawki, nie uwzględnił złożonego przez obrońcę wniosku.

Kasacja złożona przez Prokuratora Generalnego od tego samego wyroku w zakresie rozstrzygnięcia o karze, na niekorzyść skazanego, została zarejestrowana pod sygnaturą III KK 28/24 i, zarządzeniem Prezesa Izby Karnej, przydzielona do referatu SSN Jacka Błaszczyka.

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2024 r., Sąd Najwyższy połączył sprawy zarejestrowane pod sygnaturami akt III KK 439/23 (kasacje obrońców) oraz III KK 28/24 (kasacja Prokuratora Generalnego) i przekazał do wspólnego rozpoznania pod sygnaturą III KK 439/23.

Zarządzeniem z dnia 20 czerwca 2024 r. do rozpoznania sprawy w składzie trzyosobowym wyznaczeni zostali sędziowie SN: Marek Motuk (jako przewodniczący składu i sprawozdawca), Anna Dziergawka oraz Paweł Kołodziejski. Wszyscy trzej członkowie składu uzyskali nominację do Sądu Najwyższego w procedurze z udziałem KRS ukształtowanej w myśl ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

W dniu 8 lipca 2024 r., po otrzymaniu zawiadomienia o zmianie składu rozpoznającego sprawę na trzyosobowy, obrońca skazanego, adw. J. W., złożył wniosek o wyłączenie ze składu orzekającego sędziów SN Anny Dziergawki i Pawła Kołodziejskiego podnosząc, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, sędziowie ci, z uwagi na okoliczności ich powołania na stanowisko sędziów Sądu Najwyższego, nie spełniają wymogów niezawisłości i bezstronności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Anny Dziergawki i Pawła Kołodziejskiego od udziału w niniejszej sprawie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k., sędzia ulega wyłączeniu od rozpoznania sprawy, jeśli istnieje okoliczność mogąca wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności przy jej rozpoznawaniu. Wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić jednak nie tylko w sytuacji gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej, konkretnej sprawie, ale również wówczas gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPC) i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2024 r., II KK 320/22). Z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Już sam udział w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek neo-KRS prowadzi do nienależytej obsady sądu w postępowaniu kasacyjnym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Krajowa Rada Sądownictwa w obecnym składzie nie reprezentuje bowiem należycie środowiska sędziowskiego, a zatem nie jest organem, o którym mowa w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22).

Wada nominacyjna, wynikająca z udziału w procesie powołania na urząd sędziego wadliwie ukształtowanej KRS, mająca charakter względny w przypadku sędziów sądów powszechnych, odgrywa szczególne znaczenie w przypadku sędziów Sądu Najwyższego – do których grona przystąpili, dzięki tej procedurze, Anna Dziergawka oraz Paweł Kołodziejski. Wynika to z wyjątkowego statusu sędziów Sądu Najwyższego i kluczowych kompetencji tego Sądu, mającego gwarantować niezakłócone, prawidłowe funkcjonowanie demokratycznego państwa prawnego oraz obiektywny standard niezależności, niezawisłości i bezstronności orzekania (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). W konsekwencji, udział w wydaniu orzeczenia

sędziego Sądu Najwyższego, powołanego na urząd w wadliwej procedurze z udziałem neo-KRS, stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

W odniesieniu do sędziego SN Pawła Kołodziejskiego wielokrotnie Sąd Najwyższy wskazywał na potrzebę wyłączenia go od rozpoznania spraw z uwagi na brak niezawisłości i bezstronności (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20 maja 2024 r., III KK 27/24 czy postanowienie SN z dnia 22 listopada 2022 r., V KK 485/21). Tożsame okoliczności dotyczą sędzi SN Anny Dziergawki, wyłączonej przez Sąd Najwyższy od rozpoznania spraw m.in. postanowieniami z dnia 28 maja 2024 r., I KK 124/24, z dnia 9 lipca 2024 r., I KK 240/22, w związku z potrzebą zapewnienia stronie dostępu do bezstronnego i niezawisłego sądu. Ku negatywnej ocenie postawy sędzi SN Anny Dziergawki skłania ponadto fakt, że nie wyłączyła się ona od rozpoznania złożonego w niniejszej sprawie wniosku o wyłączenie sędziego SN Marka Motuka, mimo że okoliczności podniesione we wniosku obrońcy w równym stopniu odnosiły się do niej samej.

W tym stanie rzeczy, mając nadto na uwadze, że wielokrotnie już w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażano pogląd, iż w sytuacji wystąpienia ryzyka nieprawidłowej obsady sądu uzasadnione jest zastosowanie instytucji wyłączenia sędziego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 czerwca 2022 r., V KO 43/22; z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22; z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22; z dnia 25 listopada 2021 r., I CSKP 524/21; z dnia 16 września 2022 r., III KK 339/22), należało uwzględnić wniosek obrońcy skazanego o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Anny Dziergawki i Pawła Kołodziejskiego od udziału w niniejszej sprawie.

[PGW]

[ms]

